

NEKAJ O NASIH KMEČKIH TEŽNJAH IN ZAHTEVAH

L. C. — Dravsko polje

V Sloveniji je 63% prebivalstva kmetijskega stanu, ki plača 30% vseh davčnih bremen. Res je torej naš kmet steber naroda in države, kar vedno čitamo. Toda v primeri z drugimi stanovi ima kmet najmanj razvito socialno zakonodajo, nima uzakonjenega eksistenčnega minimuma, njegovi pridelki so brez cene, čeprav so kot prehrana vsakomur potrebni; zato ne more korakati vzporedno s svojimi stanovskimi tovariši v drugih državah, skratka, kot najmočnejša sestavina slovenskega naroda daleko ne uživa tišega ugleda in socialno-političnih dobrot, do katerih ima po svojem visokem številu in važnem pomenu pravico.

V naslednjem hočemo opozoriti javnost na nekaj nujnih potreb kmetijskega prebivalstva, zlasti tega z Dravskega polja, v svrhu zboljšanja gospodarstva na Dravskem polju in s tem zboljšanja narodnega gospodarstva vse Slovenije.

1. Javni in privatni nameščenci ter ročni delavci imajo eksistenčni minimum, to je minimalne meze za delo, določeno in merjeno na ure; naš kmet rad dela in je na delo ponosen, kar je prav, toda njegovi pridelki so brez primerne cene. Vem, da je vprašanje minimalnih cen zelo kočljivo, toda z dobro voljo, kmeta rešiti in mu zagotoviti trajno boljše življenje, bi tudi šlo. Zakaj pa gre to pri industrijskih izdelkih? Na Dravskem polju je največji izvozni pridelek krompir — štajerski krompir je vendar znan po svoji kakovosti in priznan! Naš kmet potrebuje poštenega kupca in bi se rad znebil prekupčevalcev, ki imajo pogosto pri svojem po-

slu oderuške dobičke! Minimalne cene pa nikakor niso edini izhod, ampak pomaga enako tudi izvoz pod kontrolo javne oblasti, kakor se to vrši pri izvozu sadja, le da je tu namen znižati režijske stroške na najpotrebnejše. Cena n. pr. za 1 kg krompirja 1 din, za 1 kg žita 1.50—2 din, 1 kg goveje živine 5—7 din, 1 kg svinjskega mesa mrtve teže 7—9 din, 1 liter mleka na vaseh na debelo 1.50 ali 2 din v mestu na drobno, so najmanjše, po katerih sme prodajati naš kmet svoje pridelke, če hoče napredovati. Obenem pa te cene za uradništvo in ostale ne predstavljajo zvišanja življenjske ravni, kmetu pa pomenijo ključ k zboljšanju celotnega gospodarstva.

2. V tesni zvezi s tem je zadrugištvo. Naše zadruge potrebujejo na tržiščih več upoštevanja in zaščite ob enakih pogojih privatnih ponudnikov. Bolnišnice, šolstnice, vojaški zavodi itd. (takih zavodov je v Mariboru veliko), naj pri svojih nabavah dajejo zadrugišnim organizacijam vsakakor prednost.

3. Dravsko polje je le na svojih zapadnih oborinah in v smeri Ptuj-Sv. Vid elektrificirano. Elektrarna Fala se izgovarja, češ da nima industrije. Banska uprava je v tem oziru že pokazala pripravljenost, da sama prevzame elektrifikacijo Dravskega polja v svoje roke. Vse Dravsko polje jo iskreno prosi, naj vendar to čimprej izvede.

4. Na Dravskem polju se nahajajo veliki gozdni kompleksi. Žal, da se iz teh gozdov preživlja mnogo — gozdnih tatov! Kar v vagonih pošilja fižolovke in hmeljske police ter kole za vinograde in s tem uničujejo najlepše gozdne nasade. Prosimo oblast, da čimprej izda pravilnik za izvajanje uredbe o gozdnih čuvajih nedržavnih gozdov!

lijo. Ne sme se pozabiti ter prezreti, da poseda Nemčija ravno sedaj najbolj močno armado, katera je sploh kdaj obstojala na svetu. Nemčije ne vodi več meščanstvo brez moči, ampak Adolf Hitler. Führer je povedal jasno v svojem zadnjem govoru, da je Gdansk nemško mesto in hoče nazaj k Nemčiji. Prebivalstvo Gdanska lahko zre mirno v bodočnost, ker se ne bo ustrašil Hitler nobenih groženj.

OKROG RESNEGA SPORA NA DALJNEM VZHODU MED ANGLIJO IN JAPONSKO

Spredaj poročamo, da je prišlo med Anglijo in Japonsko do resnega spora v velikem kitajskem in od Japoncev zasedenem mestu Tiencin. Japonci so popolnoma zaprli angleško ter francosko četrt in ne pustijo nikogar v ta mednarodni del in nikdo ne sme oditi. Japonci so celo že poostri to zaprtje ali blokado in so se založili živil blokiranih precej skrčile. Vzponredno z apertjem angleškega in francoskega dela v Tiencinu in mednarodne koncesije ali dela v Kulangsu je že občutiti nastop Japoncev in Kitajcev napram tuje mu izred mu položaju na vernem Kitajskem. Isto ofenzivo kakor proti Angležem so začeli Japonci tudi proti Francozom. Nemške in italijanske državljane na Kitajskem pustijo Japonci pri miru in spoštujejo povsod njihov zastave. Kljub temu, da je položaj na Daljnem vzhodu zelo resen, upa angleški zunanj minister Halifax, da bo tiencinsko vprašanje rešeno na miren način. Na Japonskem so prepričani, da Anglija ne bo dopustila, da bi se resnost položaja še bolj zaostila brez pomoči Francije ter Združenih ameriških držav. Povsem verjetno je, da se Velika Britanija z ozirom na napeto stanje v Evropi ne čuti sama dovolj močno, da bi spor na Daljnem vzhodu zase zmagovito zaključila. Vodilni možje na Japonskem zrejo povsem mirno na razvoj resnih zadev v vzhodni Aziji. Vrhovni poveljnik francoskih bojnih sil v Indokini, general Martin, se je pripeljal 18. junija z letalom v angleško trdnjavo Singapur v vzhodni Indiji, kjer se posvetuje o omenjenem sporu z drugimi francoskimi častniki in z angleškimi poveljniki na Daljnem vzhodu. Gre namreč za skupen nastop angleškega in francoskega vojaštva v vzhodni Aziji.

V treh tednih tretja podmornica ponesrečila

Dne 15. junija se je zgodila v razdobju treh tednov tretja nesreča s podmornico. Tokrat je zadela nesreča potopitve moderno francosko podmornico »Feniks« ob indokitajski obali, ki pripada Franciji. Podmornica »Feniks« je imela omenjenega dne zjutraj skupno z drugo podmornico in z raznimi drugimi edinicami vajo pred Kamprano v Indokini. Ko se je spustila pod morskovo površino, se ni več pojavila. Iskanje se je začelo takoj in je trajalo 24 ur. Iskala je ponesrečeno podmornico vsa francoska mornarica v Indokini in vse vojno letalstvo. Na kraju nesreče je morje 100 metrov globoko in za to glo-

bočino je bila »Feniks« tudi zgrajena za pritisk več ko 10 kg na kvadratni centimeter. »Feniks« je bila dolga 101 meter in je imela 1300 ton ter je spadala med najbolj moderne in največje podmornice. V stometerski morski globini je doletela smrt zadušena 71 mož posadke, od katerih se ni nihče rešil.

Nesreča je že tretja v teku zadnjih treh tednov. Najprej se je potopila ameriška podmornica, iz katere so rešili polovico posadke, potem se je potopila angleška podmornica, iz katere so rešili od sto mož posadke samo tri, in sedaj je prišla na vrsto še francoska podmornica.

Poslednje vesti

NEMČIJA ZAHTEVA VEDNO BOLJ VRNITEV GDANSKA

Nad Evropo visi že dalje časa nevarnost izbruha vojne radi mesta Gdansk. Gdansk (Danzig) je prišel po mirovnem sklepu pod pokroviteljstvo Društva narodov in je pristanišče za Poljsko. Nemčija zahteva že dalj časa vrnitev tega mesta in cestno zvezo skozi koridor ali prehod med zapadno ter vzhodno Prusijo. Ta koridor je v poljskih rokah. Minulo soboto in nedeljo se je mudil v Gdanku nemški propagandni minister dr. Göbbels, ki je prisostvoval tamošnji otvoritvi nemškega kulturnega tedna. Ob tej priliki je imel nemški minister na Gdančane nagovor in je med drugim tudi tole povedal:

»Nemško prebivalstvo Gdanska pripada istemu plemenu, istemu narodu in usodi kakor Nemci ob Renu. Gdanski Nemci so trdno odločeni, da se povrnejo k Nem-

čiji in je postalo iz tega vzroka gdansko vprašanje mednarodno. Poljaki trdijo, da je Gdansk poljski, ker leži ob izlivu Visle v morje, katera teče skozi Poljsko. Iz istega vzroka bi moral biti nemški Rotterdam, ker leži ob Renu, ki vendar teče skozi Nemčijo. Poljski prenapeteži zahtevajo zase vzhodno Prusijo in Šlezijo. Naj postavijo še zahtevo, da se potegne meja Poljske ob Renu, potem bodo sosedje Angležev, kateri trdijo, da se njihove meje raztezajo do Rena. Poljaki hočejo Nemce premagati v bodoči vojni pri Berlinu. Ne smemo pa pozabiti, da sta potrebna k taki zmagi dva činitelja: taki, ki zmagujejo, in taki, kateri so premagani.«

Göbbels je dalje razlagal, da trdi Anglija, da je mogoče rešiti vprašanje Gdanskega na miren način, istočasno pa daje Poljakom jamstva za vse, ker Varšava hoče in poskuša obkrožiti Nemčijo ter Ita-

Novice iz drugih držav

Strašna avtomobilska nesreča. Pri Heiligenblut na Tirolskem je izpeljana na Velikega Zvonarja avtomobilska cesta, po kateri se radi vozijo domači Nemci in tuji radi izredno krasnega razgleda z nekaj tisoč metrov visokega vrha. Zadnjo nedeljo se je zgodila na tej cesti strašna nesreča. S potniki napolnjen avtobus je zdrknil v 30 metrov globok prepad. Grozna nesreča je zahtevala deset mrtvih ter 16 hudo ranjenih.

Vsled eksplozije bombe 10 mrtvih in 25 ranjenih. V Haifi v Palestini, kjer so najhujši in neprestani spopadi med Judi in Arabci, je dne 19. junija zjutraj na trgu za zelenjavo eksplodirala bomba. Pri priči je bilo ubitih 10 Arabcev, 25 pa hudo ranjenih in bo od teh še več umrlo. Atentat preiskujejo angleške oblasti, ki so prepovedale ves poulični promet.

Vrh ognjenika zletel v zrak. Iz San Franciscu v Združenih ameriških državah poročajo: Ognjenik Benjamin, ki že bruha nekaj tednov, je dosegel višek razbesnelosti. Pri izbruhu dne

18. junija je zletel vrh ognjenika, kateri se je doslej dvigal 2240 metrov nad morjem, v zrak. Pepelnat dež se je razširil na stotine milj daleč. Ognjeni steber, ki se dviga proti nebu, je videti od zelo daleč.

Domače novice

Tombola Zveze Maistrovih borcev. V nedeljo, 25. junija, ob 15 priredi odsek Zveze Maistrovih borcev v gostilni tov. Franja Resnika v Sv. Juriju ob Pesnici veselico s tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za podporo revnim članom Maistrovih borcev. Prevoz z avtobusi ob 14 z Glavnega trga v Mariboru. Cena vožnje za vsakega člana ZMB v Sv. Jurij in nazaj in za člana njegove družine po 6 din od osebe. Za članstvo ZMB so znižane cene pri jedi in pijači. Udeleženci naj se prijavijo za avtobusno vožnjo v pisarni ZMB v Narodnem domu in je plačati 6 din za vsakega prijavitelca, nakar prejme vozni listek. Čas prijave v nedeljo do 12. ure. Tombolska karta po 3 din. Kolo sreče bo razdelilo 14 krasnih tombol, dva moška in dve ženski kolesi, ter še 400 drugih dobitkov. Maistrovi borci, prijatelji in tovariši! Poslužite se ugodne prilike za lep tovariški sestanek in udeležite se prireditve polnoštevno!

Razni poškodovanci, ki so se zatekli po zdravniško pomoč v mariborsko bolnišnico. V Grušovi pri Sv. Petru pri Mariboru je ravnal 14 letni posestniški sin Maks Kranjc tako neprevidno s puško, da se je sprožila in je naboj odbil fantu nos. — V Središču je padel 26 letni telovadni učitelj Ivan Boh pri vaji na krogih tako ne srečno na tla, da si je nalomil hrbtenico. — Na Kapli ob severni meji je zbil na tla izpodsekana bukev 57 letnega drvarja Karla Volmajer, ki je obležal z zelo nevarnimi notranjimi poškodbami. — Pri St. Janzu na Dravskem polju je podrl avtomobil 48 letno preužitkarico Rozalijo Drevšek in ji je prizadejal hudo poškodbo na hrbtu. Imenovani poškodovanci so se zatekli v mariborsko bolnišnico po zdravniško pomoč.

Nevaren žepar prijet. V neki mariborski manufakturni trgovini sta se pojavila zadnja soboto dva moška pod pretvezo, da bosta kupila sukno. Medtem ko je eden izbral blago, je skušal drugi skriti pod plašč 6 m sukna. V trgovini so tatinako početje opazili in so predali nevarnega kupca policiji. Policija je prepoznala v izročnem dolgo zasledovanega žeparja Dušana Novakoviča iz Beograda. Mož je že presedel šest let po ječah in je bil pred leti aretiran na Mariborskem tednu kot član nevarne žeparske bande.

Krvava napada. V Kamnici pri Mariboru se je zapletel zadnji nedeljo državni nastavljenec Vincenc Krois s pijanimi pivci v prepir. Krois je dobil zabodiljaj v prsa. — Podoben primer se je zgodil v nedeljo tudi na Teznu pri Mariboru, kjer se je pri 18 letni viničarski sin Franc Hlodnjak s svojim sorodnikom in je bil zaboden v hrbet. Oba poškodovanca sta bila oddana v bolnišnico.

Novi most pri Nazarjih v delu. Na posredovanju cestnega odbora v Gornjem gradu, Nazarčanov in ravnatelja uprave Marjinega gradu g. inž. Lojzeta Šumra je odobrila banska uprava za gradnjo novega železobetonskega mosta pri Nazarjih poldrug milijon dinarjev. Pri dosedanjih delih je zaposlenih že 59 domačinov. Z novim mostom bo odpravljen ostri in veliki ovinek pod gradom s preložitvijo ceste. Konstrukcija glavnega mosta bo iz železobetona. Glavni most, ki bo dolg 55 metrov in s hodniki šest in pol metra širok, bo stal 800.000 din. Nosilnost glavnega mosta bo 18 ton. Dela stranskih objektov so že skoraj končana in bodo začeli kmalu graditi glavni most. Za vzdrževanje prometa je zgrajen zasilni most za največjo težko 6 ton. Istočasno

so v teku regulacijska dela od Jaliva Drete nazgor. Za regulacijo Drete je odobrenih 100.000 dinarjev.

Gospodarsko poslopje zgorelo. V Sobotincih pri Sv. Marku pri Ptujju je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju posestnika in mizarja Franca Žnidariča, kateremu je zgorela tudi delavnica. Zgorelo je tudi tele in več svinj.

Po enem letu pojasnjena skrivnost z izginutjem otroka. Malemu posestniku Francu Osonkarju v Velikem Mislinju je zginil lani 14. maja neznan kam sinček. Kljub temu, da je oblast pridno pozvedovala za otrokom, ga niso našli in je bilo vse prepričano, da so ga odvedli cigani. Zadnje dni pa so našli gozdni delavci pod Črnim vrhom v Velikem grabnu v grmovju na otroško lobanjo. Takoj so obvestili Osonkarja in skupno z orožniki so zbrali ostale dele okostnjaka in nekaj obleke, ki je bila raztrgana. Osonkar je izjavil po obleki, da gre za ostanke njegovega otroka. S tem je dokazano, da se je fantek zgubil v gozdu, umrl od lakote in njegovo truplo so oglodale razne zveri. Mesto, na katerem so zbrali kosti, je oddaljeno od najbližje hiše ter ceste 6 km. Po gozdu tavajoči otrok je sigurno klical na pomoč, a ga ni nikdo slišal radi oddaljenosti.

Podlegla poškodbam. Na cesti na celjski grad je padla s češnje na plot 8 m globoko 37 letna delavčeva žena Marija Podrepšek iz Celja. Priletela je s trebuhom na plot in obvisela. Prepeljali so hudo poškodovano v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu umrla.

Smrt pod vozom. Anton Kotnik, 33 letni posestnik iz Vrhopolj pri Kamniku, se je odpravil zgodaj zjutraj z dvovprežnim vozom v Tuhinjo po krhlikovino za smodnišnico v Kamniku. Radi razrvanih kolovozov se je težko naloženi voz prevrnil na Kotnika in mu je lestva voza zmečkala glavo. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo s sinčkom.

Vlom v trgovino. V noči na ponedeljek so vlomili neznan storilec z dvorišne strani v trgovino Ivana Cydricha, trgovca na Mariborski cesti v Gaberju pri Celju. Odnegli so raznega blaga za 10.000 din.

Nasilni roparski napadalec. V noči na zadnji nedeljo krog ene ure so vdrl trije moški v hišo posestnice Frančiške Romove na Pohulah pri Celju. Razbojniki so se splazili v sobo, v kateri sta spali hčerki Marija ter Fanika. Ko so začeli tolovaji brskati po omarah, sta se zbudili hčerki in sta klicali na pomoč. Radi krika je eden od storilcev udaril Marijo s polenom po glavi in jo tako poškodoval, da je morala v bolnišnico. Ropot je predramil 78 letno mater Frančiško in njene sina Toneta, ki sta spala v sosednji sobi. Kakor hitro sta se pokazala ta dve v veži, je vrgl eden staro ženo na tla, nakar so vsi trije tolovaji pobegnili praznih rok.

Priletel s kolesom v avto in se ubil. V šmartnem pod šmaro goro na Gorenjskem je zadnji nedeljo smrtno ponesrečil kolesar in ključavničar Pavel Kosce. Na klanču ni zavrl kolesa in je zašel z vso silo v avto iz nasprotni strani. Kosce se je pri zaletu v avtomobil tako hudo poškodoval na glavi in na znotraj, da mu v bolnišnici niso mogli več pomagati in je umrl.

Društvene vesti

Makole. Na splošno zahtevo udeležencev pri nedeljski večerni predstavi »Slehnika« je soglasno navdušenje gledalcev sklenilo, da se mora igrati na vsak način ponoviti. Zato javljamo, da bomo »Slehnika« ponovili 25. junija, zvečer. Začetek bo točno ob devetih. Ljudi iz bližnje in daljne okolice opozarjamo, naj ne zamude prelepe prilike in naj ne podcenjujejo velikanske volje igralcev, ki so v najhujšem delu žrtvovali cele noči in se izsolali v spretni režiji gdne Ger-

SVOJCEM V TUJINI —

najsi bodo kjer koli po svetu: v Nemčiji, Franciji, Ameriki itd., pošiljajte »Slovenskega gospodarja«, ker jih bodo zanimale domače novice. Pošljite nam njihove naslove! Naročnina za kraje izven naše države znaša celoletno 64 din, polletno 32 din.

zinčičeve do take igralske rutine, da se niti razvajeni zagrebški letoviščarji niso mogli načuditi splošnemu nastopu in režiji, kakor lepoti podajanja posameznih igralcev. Če bo od šeste ure dalje zelo slabo vreme, predstava odpade.

Lopata pri Celju. Prosvetno društvo je vprizorilo v nedeljo, 18. junija, pod Brežnikovim kozolcem na Lopati veseligr »Dva para se ženita«. Prireditev je dobro uspela in je nudila gledalcem nekaj zelo živahnega in veselega. Zato se je odbor odločil, da ponovi to igro v šmartnem v Rožni dolini 9. julija popoldne v dvorani Slomškovega doma. Šmarčani, pripravite se! Smeha bo na cente!

Dopis

Lopata pri Celju. V nedeljo, 25. junija, ob treh popoldne bo pri gasilskem domu na Lopati tombola prostovoljne gasilske čete. Glavni dobitki: dva plemenska bika, kuhinjska oprema, divan, 2000 kg premoga, seženj drv, blago za moško obleko, vreča moke, moška in ženska verižica ter še nad 400 drugih lepih dobitkov. Tablice po 2 din. Prijatelji, pridite!

NOVE KNJIGE

Letno poročilo Kmetijske zbornice za dravsko banovino v Ljubljani za I. in II. poslovno leto. Uredil Fran Erjavec. Izdala in založila Kmetijska zbornica. Ljubljana, 1939. Strani 216, cena 50 din. — Čeprav je kmečki stan pri nas najštevilnejši, je dobil svoje zakonito stanovsko zastopstvo, Kmetijske zbornice, šele pred pičlimi dvema leti. Njih prvo leto je prešlo še v ustanovitvenih organizacijskih delih, tako da so začele s svojim pravi življenjem prav za prav šele lansko leto in še to tako tiho, da jih je širša javnost komaj opazila. Navzlic temu imajo pa pokazati že na delo, na katerega so — vsaj naša slovenska — lahko in po pravici ponosne. Dokumentirano izpričevalo za to nam nudi ravno to letno poročilo, ki nudi mnogo več, nego bi pa na prvi pogled sklepali po naslovu. V prvem delu sta Fran Erjavec in dr. T. Ristič očitela zgodovino kmečkih stanovskih zastopstev ter naših jugoslovanskih in slovenske kmetijske zbornice ter njenega urada posebej. Drugi del prinaša uredb o Kmetijskih zbornicah in pravila naše slovenske Kmetijske zbornice, nadalje izčrpna poročila o vsem izredno bogatem, mnogostranskem in resnem delu vseh zborničnih organov ter proračune in obračune za prvi dve poslovni leti. Za vsakega, ki se količkaj zanima za naša gospodarska vprašanja, bo pa še prav posebno zanimiv zadnji, najobsejnejši del poročila, ki prinaša več temeljitih študij, in sicer dr. Lavričev »Prezrez gospodarskega položaja za leto 1938«, potem Erjavčev »O izobrazbi kmečke mladine«, dr. Pergarjev »Zavarovanje živine« in inž. Jože Suhadolčeva »Umetna gnojila«. Prav za vsakega javnega delavca bo izredne važnosti tudi podrobni statistični pregled »Slovenskega uvoza in izvoza«, ki ga je sestavila zbornica in ki smo ga doslej vsi tako pogrešali. Končno je temu bogatemu poročilu priložen še lep in pregleden zemljevid govedorejskih pasemskih okrožij v Sloveniji s poročilom inž. J. Suhadolca. Na knjigo opozarjamo vso našo javnost.

18. junija je zletel vrh ognjenika, kateri se je doslej dvigal 2240 metrov nad morjem, v zrak. Pepelnat dež se je razširil na stotine milj daleč. Ognjeni steber, ki se dviga proti nebu, je videti od zelo daleč.

Domače novice

Tombola Zveze Maistrovih borcev. V nedeljo, 25. junija, ob 15 priredi odsek Zveze Maistrovih borcev v gostilni tov. Franja Resnika v Sv. Juriju ob Pesnici veselico s tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za podporo revnim članom Maistrovih borcev. Prevoz z avtobusi ob 14 z Glavnega trga v Mariboru. Cena vožnje za vsakega člana ZMB v Sv. Jurij in nazaj in za člana njegove družine po 6 din od osebe. Za članstvo ZMB so znižane cene pri jedi in pijači. Udeleženci naj se prijavijo za avtobusno vožnjo v pisarni ZMB v Narodnem domu in je plačati 6 din za vsakega prijavitelja, nakar prejme vozni listek. Čas prijave v nedeljo do 12. ure. Tombolska karta po 3 din. Kolo sreče bo razdelilo 14 krasnih tombol, dva moška in dve ženski kolesi, ter še 400 drugih dobitkov. Maistrovi borci, prijatelji in tovariši! Poslužite se ugodne prilike za lep tovariški sestanek in udeležite se prireditve polnoštevno!

Razni poškodovanci, ki so se zatekli po zdravniško pomoč v mariborsko bolnišnico. V Grušovi pri Sv. Petru pri Mariboru je ravnal 14 letni posestniški sin Maks Kranjc tako neprevidno s puško, da se je sprožila in je naboj odbil fantu nos. — V Središču je padel 26 letni telovadni učitelj Ivan Boh pri vaji na krogih tako ne srečno na tla, da si je nalomil hrbtenico. — Na Kapli ob severni meji je zbil na tla izpodsekana bukev 57 letnega drvarja Karla Volmajer, ki je obležal z zelo nevarnimi notranjimi poškodbami. — Pri St. Janzu na Dravskem polju je podrl avtomobil 48 letno preužitkarico Rozalijo Drevšek in ji je prizadel hudo poškodbo na hrbtu. Imenovani poškodovanci so se zatekli v mariborsko bolnišnico po zdravniško pomoč.

Nevaren žepar prijet. V neki mariborski manufakturni trgovini sta se pojavila zadnja soboto dva moška pod pretvezo, da bosta kupila sukno. Medtem ko je eden izbral blago, je skušal drugi skriti pod plašč 6 m sukna. V trgovini so tatinako početje opazili in so predali nevarnega kupca policiji. Policija je prepoznala v izročenem dolgo zasledovanega žeparja Dušana Novakoviča iz Beograda. Mož je že presedel šest let po ječah in je bil pred leti aretiran na Mariborskem tednu kot član nevarne žeparske bande.

Krvava napada. V Kamnici pri Mariboru se je zapletel zadnji nedeljo državni nastavljenec Vincenc Krois s pijanimi pivci v prepir. Krois je dobil zabodiljaj v prsa. — Podoben primer se je zgodil v nedeljo tudi na Teznu pri Mariboru, kjer se je pri 18 letni viničarski sin Franc Hlodnjak s svojim sorodnikom in je bil zaboden v hrbet. Oba poškodovanca sta bila oddana v bolnišnico.

Novi most pri Nazarjih v delu. Na posredovanju cestnega odbora v Gornjem gradu, Nazarčanov in ravnatelja uprave Marjinega gradu g. inž. Lojzeta Šumra je odobrila banska uprava za gradnjo novega železobetonskega mosta pri Nazarjih poldrug milijon dinarjev. Pri dosedanjih delih je zaposlenih že 59 domačinov. Z novim mostom bo odpravljen ostri in veliki ovinek pod gradom s preložitvijo ceste. Konstrukcija glavnega mosta bo iz železobetona. Glavni most, ki bo dolg 55 metrov in s hodniki šest in pol metra širok, bo stal 800.000 din. Nosilnost glavnega mosta bo 18 ton. Dela stranskih objektov so že skoraj končana in bodo začeli kmalu graditi glavni most. Za vzdrževanje prometa je zgrajen zasilni most za največjo težko 6 ton. Istočasno

so v teku regulacijska dela od Jaliva Drete navzgor. Za regulacijo Drete je odobrenih 100.000 dinarjev.

Gospodarsko poslopje zgorelo. V Sobotincih pri Sv. Marku pri Ptujju je izbruhnil ogenj v gospodarskem poslopju posestnika in mizarja Franca Žnidariča, kateremu je zgorela tudi delavnica. Zgorelo je tudi tele in več svinj.

Po enem letu pojasnjena skrivnost z izginutjem otroka. Malemu posestniku Francu Osonkarju v Velikem Mislinju je zginil lani 14. maja neznan kam sinček. Kljub temu, da je oblast pridno pozvedovala za otrokom, ga niso našli in je bilo vse prepričano, da so ga odvedli cigani. Zadnje dni pa so našli gozdni delavci pod Črnim vrhom v Velikem grabnu v grmovju na otroško lobanjo. Takoj so obvestili Osonkarja in skupno z orožniki so zbrali ostale dele okostnjaka in nekaj obleke, ki je bila raztrgana. Osonkar je izjavil po obleki, da gre za ostanke njegovega otroka. S tem je dokazano, da se je fantek zgubil v gozdu, umrl od lakote in njegovo truplo so oglodale razne zveri. Mesto, na katerem so zbrali kosti, je oddaljeno od najbližje hiše ter ceste 6 km. Po gozdu tavajoči otrok je sigurno klical na pomoč, a ga ni nikdo slišal radi oddaljenosti.

Podlegla poškodbam. Na cesti na celjski grad je padla s češnje na plot 8 m globoko 37 letna delavčeva žena Marija Podrepšek iz Celja. Priletela je s trebuhom na plot in obvisela. Prepeljali so hudo poškodovano v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu umrla.

Smrt pod vozom. Anton Kotnik, 33 letni posestnik iz Vrhopolj pri Kamniku, se je odpravil zgodaj zjutraj z dvovprežnim vozom v Tuhinjo po krhljkovino za smodnišnico v Kamniku. Radi razrvanih kolovozov se je težko naloženi voz prevrnil na Kotnika in mu je lestva voza zmečkala glavo. Smrtno ponesrečeni zapuščala ženo s sinčkom.

Vlom v trgovino. V noči na ponedeljek so vlomili neznan storilec z dvorišne strani v trgovino Ivana Cydricha, trgovca na Mariborski cesti v Gaberju pri Celju. Odnegli so raznega blaga za 10.000 din.

Nasilni roparski napadalec. V noči na zadnji nedeljo krog ene ure so vdrl trije moški v hišo posestnice Frančiške Romove na Pohulah pri Celju. Razbojniki so se splazili v sobo, v kateri sta spali hčerki Marija ter Fanika. Ko so začeli tolovajati brskati po omarah, sta se zbudili hčerki in sta klicali na pomoč. Radi krika je eden od storilcev udaril Marijo s polenom po glavi in jo tako poškodoval, da je morala v bolnišnico. Ropar je predramil 78 letno mater Frančiško in njene sina Toneta, ki sta spala v sosednji sobi. Kakor hitro sta se pokazala ta dva v veži, je vrgl eden staro ženo na tla, nakar so vsi trije tolovaji pobegnili praznih rok.

Priletel s kolesom v avto in se ubil. V šmartnem pod šmaro goro na Gorenjskem je zadnji nedeljo smrtno ponesrečil kolesar in ključavničar Pavel Kosce. Na klanču ni zavrl kolesa in je zašel z vso silo v avto iz nasprotni strani. Kosce se je pri zaletu v avtomobil tako hudo poškodoval na glavi in na znotraj, da mu v bolnišnici niso mogli več pomagati in je umrl.

Društvene vesti

Makole. Na splošno zahtevo udeležencev pri nedeljski večerni predstavi »Slehnika« je soglasno navdušenje gledalcev sklenilo, da se mora igrati na vsak način ponoviti. Zato javljamo, da bomo »Slehnika« ponovili 25. junija, zvečer. Začetek bo točno ob devetih. Ljudi iz bližnje in daljne okolice opozarjamo, naj ne zamude prelepe prilike in naj ne podcenjujejo velikanske volje igralcev, ki so v najhujšem delu žrtvovali cele noči in se izsolali v spretni režiji gdne Ger-

SVOJCEM V TUJINI —

najsi bodo kjer koli po svetu: v Nemčiji, Franciji, Ameriki itd., pošiljajte »Slovenskega gospodarja«, ker jih bodo zanimala domače novice. Pošljite nam njihove naslove! Naročnina za kraje izven naše države znaša celoletno 64 din, polletno 32 din.

zinčičeve do take igralske rutine, da se niti razvajeni zagrebški letoviščarji niso mogli načuditi splošnemu nastopu in režiji, kakor lepoti podajanja posameznih igralcev. Če bo od šeste ure dalje zelo slabo vreme, predstava odpade.

Lopata pri Celju. Prosvetno društvo je vprizorilo v nedeljo, 18. junija, pod Brežnikovim kozolcem na Lopati veseligr »Dva para se ženita«. Prireditev je dobro uspela in je nudila gledalcem nekaj zelo živahnega in veselega. Zato se je odbor odločil, da ponovi to igro v šmartnem v Rožni dolini 9. julija popoldne v dvorani Slomškovega doma. Šmarčani, pripravite se! Smeha bo na cente!

Dopis

Lopata pri Celju. V nedeljo, 25. junija, ob treh popoldne bo pri gasilskem domu na Lopati tombola prostovoljne gasilske čete. Glavni dobitki: dva plemenska bika, kuhinjska oprema, divan, 2000 kg premoga, seženj drv, blago za moško obleko, vreča moke, moška in ženska verižica ter še nad 400 drugih lepih dobitkov. Tablice po 2 din. Prijatelji, pridite!

NOVE KNJIGE

Letno poročilo Kmetijske zbornice za dravsko banovino v Ljubljani za I. in II. poslovno leto. Uredil Fran Erjavec. Izdala in založila Kmetijska zbornica. Ljubljana, 1939. Strani 216, cena 50 din. — Čeprav je kmečki stan pri nas najštevilnejši, je dobil svoje zakonito stanovsko zastopstvo, Kmetijske zbornice, šele pred pičlimi dvema leti. Njih prvo leto je prešlo še v ustanovitvenih organizacijskih delih, tako da so začele s svojim pravi življenjem prav za prav šele lansko leto in še to tako tiho, da jih je širša javnost komaj opazila. Navzlic temu imajo pa pokazati že na delo, na katerega so — vsaj naša slovenska — lahko in po pravici ponosne. Dokumentirano izpričevalo za to nam nudi ravno to letno poročilo, ki nudi mnogo več, nego bi pa na prvi pogled sklepali po naslovu. V prvem delu sta Fran Erjavec in dr. T. Ristič očitela zgodovino kmečkih stanovskih zastopstev ter naših jugoslovanskih in slovenske kmetijske zbornice ter njenega urada posebej. Drugi del prinaša uredb o Kmetijskih zbornicah in pravila naše slovenske Kmetijske zbornice, nadalje izčrpna poročila o vsem izredno bogatem, mnogostranskem in resnem delu vseh zborničnih organov ter proračune in obračune za prvi dve poslovni leti. Za vsakega, ki se količkaj zanima za naša gospodarska vprašanja, bo pa še prav posebno zanimiv zadnji, najobsejnejši del poročila, ki prinaša več temeljitih študij, in sicer dr. Lavričev »Prezrez gospodarskega položaja za leto 1938«, potem Erjavčev »O izobrazbi kmečke mladine«, dr. Pergarjev »Zavarovanje živine« in inž. Jože Suhadolčeva »Umetna gnojila«. Prav za vsakega javnega delavca bo izredne važnosti tudi podrobni statistični pregled »Slovenskega uvoza in izvoza«, ki ga je sestavila zbornica in ki smo ga doslej vsi tako pogrešali. Končno je temu bogatemu poročilu priložen še lep in pregleden zemljevid govedorejskih pasemskih okrožij v Sloveniji s poročilom inž. J. Suhadolca. Na knjigo opozarjamo vso našo javnost.

Avgust Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

V tem času je hitel moški od Save ob vasi gor. Mudilo se mu je. Urno je skakal čez jame, stopal čez preloge, razgrinjal grmovje. Sprva je šel po stezi, potem je udaril skozi živo mejo na polje. Poznal je to vsako jamico, vsako brazdico. Zdaj je dospel do hiše, ki je stala sama na koncu vasi. Kréma je to; ko bi bil dan, bi videl nad vrati brinovo vejo. Pred hišo je ležal pes; še z uhljem ni mignil, gotovo je prišla poznal. Moški je stopil v hišo, iz katere nisi čul niti najmanjšega glasu, kakor da ni žive duše v njej; toda bila je.

V prostorni, nizki sobi sta sedela za dolgo hrastovo mizo dva moška. Nista govorila nič, strmela sta predse v veliko steklenico rujnega vina. Plamenček v mali svetilki je trepetaje mežikal na gole stene, na dva tri pisane svetnike, na veliko zeleno peč, nad katero je viselo povese in nekaj storžev koruze, zraven te pa je zdehala in predla debeluhasta stari-kava ženska in kimala z rjavim mačkom vred, ki se je ob njej mudil; — čudno je plesala luč gostoma po licih.

Eden je bil kmet, to je kazala odrta torba in oguljena obleka. Z lakti si je podprl glavo. Rumenkasto lice se mu je žalostno nasmihalo. Gube so se mu vile okoli debelega rdečega nosa, iznad tolstih ust je imel kratke, mačje brke, goste obrvi so se nad nosom zraščale, čela niti nisi videl, pokrivali so ga kuštravi lasje. Kak hip je zaprl oči, nato jih je spet odprl in švignil s pogledom proti vratom. Kmet je bil to, župan Janko.

A njegov tovariš? Vrag bi ga vedel! Ne veš, od katere strani bi ga prijel. Kratek, tankonog vetrnjak je bil, da bi ga odpihnil. Kmet ni. Po izlizanem modrikavem suknjiču, ki se je pri vsakem šivu svetil, bi sodil, da je meščan. Glava mu je bila kakor jabolko: rdeča, gladka, na temenu utisnjena. Gola je bila ko dlan, samo izza uhljev sta mu štrlela dva črna šopa, lice je bilo nabuhlo, drobne oči so se mu sukale kakor kolesca, obrvi so se sklepale in razmikale, tenki, šiljasti nos je trepetal, široka usta so se zvižala od ene na drugo stran. Sukal se je in presedal, kakor da ga kdo zbada, popravljal si je rdeči ovrtnik, pokašljeval in pljuval.

»Hvaljen Bog, ljudje!« je pozdravil z zamolklim glasom prišlek in s širokega klobuka stresel deževnico. — Oba sta se zdrznila.

»O ti, kum Luka!« je zajecal Janko. »Pošteno te je opral dež.«

»Bogme, pošteno!« je potrdil Luka.

»Prav pri zadnjem požirku sva. Pozno je, sem rekel, ne bo ga več.«

»Ne bo ga!« se je nasmehnil Luka, sedel za mizo in zagnal premočeni klobuk na tla. »Ali me že kdaj ni bilo, če sem rekel, da pridem? — Ej, Jana, kuma! Vina in luka in sira!« je zaklical ženi, »volka bi pojedel.«

Ženska je leno vstala in odšla.

Luka je bil suh, koščen mož, ne velik in ne majhen. Obraz mu je bil upadel, truden in rumen, tak, moj ljubi Bog, kakor jablanov list sredi zime, po njem pa je bila posejana redka rjava brada kakor požeto strnovje. Gledal je izpod oči, stiskal vrat med ramena, kazal zobe, zamahnil včasih mimo levoga ušesa ali po kuštravih kratkih laseh. Oguljena obleka s sto krpami mu je že jela razpadati, usnjena torbica je bila mastna, klobuk poln lukenj, srajca pa Bog si ga vej kdaj oprana. Siromak, da bi mu dal krajcar!

»Luka!« je zapiskal oni napol pijani možic, »varuj se! Ti hodiš ponoči po vražjih stezah. Glej, da te vrag kdaj ne odnese! Cigani so blizu, blizu je Sava.«

»Eh, eh!« je pokazal Luka svoje bele, šiljaste zobe. »Čuj ga, Janko, čuj! Vraga se bojim! Kaj sem jaz? Revež, ki pobira krajcarje. Cigani imajo druge opravke. Ali ti, prazna buča, še škrabljaš? Hvali

Boga, da si živ! Tebe, da, tebe nosi ali angel ali vrag, ko se vsako božjo noč vlačiš tak v svoje gnezdo; saj noge ti niso kos.«

»Ne nosi me ne angel ne vrag. Če sem vražji, pa sem lahek kakor pero, tebi pa je tvoja torba polna. Pero plava, svinec pa se potopi. Kaj jaz? Živim od božje milosti kakor vrabec na vsakem smetišču in čivkam, živ! živ!«. Hvala Bogu, še je dosti usmiljenih norcev na svetu.«

»Res je, res!« je potrdil župan z glavo, mali njegov tovariš pa je nadaljeval:

»Ti pa, moj Luka, veljaš v svojih cunjah več kakor marsikateri gospodar v vasi, ki ima dva jarna volov. Na prste si lahko vse Jelenčane prešteješ, ki jih ne držiš na svojih vajetih. Vsi so ti dolžni. Le vprašaj svojo mastno torbo! Mar ti nisem jaz pisal vse obligacije in zadolžnice, mar se ni Janko kot priča pod vse podkrižal?«

»Res je, res!« se je Janko nasmejal neumno. »Pa še to: nas enega tirjajo za državne davke, za občinske doklade, za roboto pa za biro. Kdo pa tebe kaj vpraša, moj Luka? Ali je tebi kdaj toča pobila, Sava poplavila, slana požgala?«

»Solit se pojdi!« je udaril Luka s pestjo po mizi. »Kateri zlomek te je kaj vprašal, čenča čenčasta? Mar smo se zaradi tega sešli tu, da se pripravimo za kozjo brado, kaj? Moji groši vama rojijo po glavi, kaj? Da, ti groši so rastle na moji dlani in moja torba ni rešeto. Ali sem jaz kriv, da vama žepi nimajo dna, da vama je grlo kakor suh pesek? Ali ti nisem vsakokrat pošteno plačal za vsako pismo? Kolikokrat pa si se ti, Janko, napil na moj račun za ta svoj križ?«

»Da, da!« je pokimal Janko, zamežiknil in cmoknil z jezikom, »nisi mi ostal dolžen ne enega križa, jaz pa sem to kar tako rekel, ker je beseda nanesla. Prav praviš; kaj bi se ljudje grizli zaradi nič! Dajmo, zaradi česar smo prišli, pa pijmo in Bog!«

Medtem je Jana prinesla vino. Luka ji je mahnil z roko in ženska je spet odšla iz sobe.

»Brez zamere,« je dvignil mali kupico, »trčimo, kum Luka! Vem, dober si in dobro plačaš. Samo te prosim, ne dotikaj se me! Večkrat znaš človeka tako zhosti kakor s šilom, jaz pa imam po materi tenko kožo, po očetu hudo kri. Obdrži si svoje lepe nauke, mene je življenje dovolj grdo izučilo. Pa sam povej, če ni sramota: dve latinski šoli sem napravil, z mestnim sodnikom sem hlače v šoli trgal — zdaj pa sedim v tem blatnem gnezdu, s tem tepcem, s tem Jankom moram piti. Uh! Ali ni sramota? Povej po duši!«

Janka je po obrazu spreletelo, ježno je ugriznil v kratko cev svoje pipe in jo del na mizo. S pestmi se je uprl ob mizo in počasi vstajal, strmел je v malega, sklonil glavo in dejal z zamolklim glasom:

»Ti, ti, Mikica, nisi vreden toliko ko moj pljunek s tisto latinsko šolo vred, kar si je ti osmradil. Mar smo te mi vabili v to blatno gnezdo, ha? Povej! Uh, ko bi se mi te kapljice ne zdelo škoda, ko bi je bil ti vreden, izvedela bi tvoja buča, kaj je ta steklenica! Glej ga no! Ko bi bilo po pravici, davno že bi ti sedel v drugi šoli, v Lepoglavi, ker tega mila ni v vsem mestu ne, ki bi ti opralo tvoje umazano lice. Ti — ti kuga ljudska!« je izjecal Janko in počasi zopet sedel.

»Mir!« je zagrmel Luka, »ali te je, Mikica, stekel pes ugriznil?«

»Čakaj me!« je zaškril Mikica.

»Mir! ti pravim,« je tresnil Luka s pestjo po mizi, da je Mikica kar zazijal in stisnil glavo med rameni.

»Norca!« je nadaljeval Luka, ves rdeč od jeze in vina. »Ali mislita, da utegnem gledati, kako se pobijata? Ali smo se zaradi tega sešli? Norca! Pamet si posodita, če je imata kje! Imam dela za vaju: dela in denarja.«

¹ Kaznilnica.

(Dalje sledi)



Nov redilni prašek za prašiče. Za 1 prašiča zadostuje samo 1 zavitek za 6 din. Poštnina povzete za 1, 2, 3 ali 4 zavitke 6 din, od 5 zavitkov naprej 12 din.



Mošna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 steklenici 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, a poštnina 26 din.



Prašek za pisanje goveje živine. Pospešuje močno rast in hitro zdebelenje govedi in telet. Veliki zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 zavitek 6 din, za več zavitkov 12 din.



Prašek za pomnožitev in izboljšanje mleka pri kravah ter izvrstno hranilno in redilno sredstvo. 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din.



Konjin povečava pri konjih apetit, jih vzdržuje sveže in bistre ter preprečuje najpogostejše konjske bolezni, posebno katar. 1 zavitek 10 din. Poštnina povzete za 1 ali 2 zavitka 6 din, od 3 zavitkov naprej 12 din. Pravi Redin, Govedin, Mlekin, Konjin ter Mostin se dobi samo v zavitkih z gornjimi slikami in ga prodaja samo

Drogerija KANC, Maribor, Slovenska ulica

Zaloga v Celju: Trg. Loibner, Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj: Drog. Skočir, Slovenski trg 11